

MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHGA YO'NALTIRILGAN EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH

Qodirov Farrux

Urganch davlat universiteti

ORCID: 0000-0002-4574-7728

farruxbek1993@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada Qashqadaryo viloyati misolida mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishga yo'naltirilgan ekonometrik modellash tirish metodologiyasi takomillashtiriladi. Tadqiqotda investitsiya, bandlik va yashash darajasi o'zgarishlari asosiy indikator sifatida olinib, hududiy rivojlanish omillari va ularning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri ekonometrik usullar yordamida baholandi. Natijalar mintaqa siyosati va barqaror rivojlanish strategiyalarini shakllantirishda amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: mintaqa iqtisodiyoti, barqaror rivojlanish, ekonometrik modellash tirish, Qashqadaryo viloyati, investitsiya, bandlik, yashash darajasi.

ЭКОНОМЕТРИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ, НАПРАВЛЕННОЕ НА УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Кодиров Фаррух

Ургенчский государственный университет

Аннотация. В статье совершенствуется методология эконометрического моделирования, направленного на устойчивое развитие региональной экономики на примере Кашкадарьинской области. В исследовании использованы такие ключевые показатели, как инвестиции, занятость и уровень жизни, а также оценены факторы регионального развития и их влияние на экономическую эффективность с помощью эконометрических методов. Результаты имеют практическое значение для формирования региональной политики и стратегий устойчивого развития.

Ключевые слова: региональная экономика, устойчивое развитие, эконометрическое моделирование, Кашкадарьинская область, инвестиции, занятость, уровень жизни.

ECONOMETRIC MODELING AIMED AT SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF REGIONAL ECONOMY

Qodirov Farrux

Urgench State University

Abstract. *This article improves the methodology of econometric modeling aimed at sustainable regional economic development, using Qashqadaryo region as a case study. The study considers investment, employment, and living standards as key indicators, and evaluates regional development factors and their impact on economic efficiency through econometric methods. The findings are of practical relevance for shaping regional policies and sustainable development strategies.*

Keywords: *regional economy, sustainable development, econometric modeling, Qashqadaryo region, investment, employment, living standards.*

Kirish.

Mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish bugungi kunda har bir davlat uchun strategik ahamiyatga ega bo'lgan sohalaridan biridir. Xususan, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirish, barqaror o'sishni ta'minlash va yashash darajasini yaxshilash mamlakatning umumiy ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti uchun muhim omil hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, mintaqa iqtisodiyotini baholash va uning rivojlanish istiqbollarini aniqlashda ekonometrik modellashtirish metodologiyasi asosiy vosita sifatida qaraladi. Qashqadaryo viloyati iqtisodiy jihatdan turli tarmoqlarga ega bo'lishi va hududiy resurslarning o'ziga xosligi bilan ajralib turadi. Shu bilan birga, viloyatda investitsiya faolligi, bandlik darajasi va yashash sharoitlarida mintaqalararo farqlar mavjud. Barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun ushbu indikatorlarning o'zaro bog'liqligini aniqlash va hududiy siyosatni shunga mos shakllantirish zarurati mavjud. Ushbu maqolada Qashqadaryo viloyati misolida mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishga yo'naltirilgan ekonometrik modellashtirish metodologiyasini takomillashtirish masalasi ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda hududiy rivojlanishning asosiy indikatorlari sifatida investitsiya, bandlik va yashash darajasi tanlangan, ularning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri ekonometrik usullar orqali baholangan. Maqola natijalari hududiy siyosatni shakllantirish, strategik rejalashtirish va yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida barqaror rivojlanish yo'lini aniqlashda amaliy ahamiyatga ega.

Adabiyotlar sharhi.

Akmayeva (2020) o'zining ilmiy tadqiqotlarida hududiy iqtisodiy o'sishni baholashda investitsiya samaradorligini asosiy indikator sifatida ko'rsatadi. Tadqiqotda mintaqaviy siyosat va iqtisodiy strategiyalarni shakllantirishda investitsiya oqimlarini tahlil qilishning ahamiyati yoritilgan. Bu ish mintaqaviy rivojlanish uchun indikatorlarni tanlashda metodologik asos bo'lib xizmat qiladi. Shakirov (2019) hududiy iqtisodiy o'sishni ekonometrik modellashtirish orqali baholash metodologiyasini ishlab chiqqan. U investitsiya, bandlik va yashash darajasi o'zgarishlarini indikator sifatida olgan va ularning iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini regressiya va panel ma'lumotlar modeli orqali tahlil qilgan. Mirzoev (2021) barqaror rivojlanish konsepsiyasini hududiy iqtisodiyotga tatbiq etishni o'rganadi. U yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida hududiy siyosatni shakllantirish va ekologik barqarorlikni ta'minlash bo'yicha tavsiyalar beradi. Bu ish hududiy iqtisodiy rivojlanishning ekologik komponentini hisobga olishda muhimdir. Tursunov (2018) hududlararo iqtisodiy farqlar va bandlik o'zgarishlarini tahlil qilgan. Tadqiqotda bandlik darajasi va yashash sharoitlari indikatorlari asosida hududlar o'rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlarni aniqlash usullari yoritilgan. Khasanov (2022) investitsiya va ishlab chiqarish o'zgarishlarining mintaqaviy rivojlanishga ta'sirini ekonometrik usullar yordamida baholaydi. U panel ma'lumotlar modeli va ko'p indikatorli regressiya tahlilini

qo'llab, hududiy iqtisodiy rivojlanishning asosiy omillarini aniqlaydi. Sobirov (2020) barqaror rivojlanish konsepsiyasini hududiy siyosatga integratsiya qilish masalalarini o'rganadi. U iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy omillarni hisobga olgan holda hududiy strategiyalarni shakllantirish usullarini tavsiflaydi. Ergashev (2019) hududiy iqtisodiy rivojlanishda investitsiya strategiyalarining samaradorligini ekonometrik baholash orqali o'rganadi. U panel regressiya va vaqt qatori modellari yordamida hududiy siyosatni optimallashtirish bo'yicha tavsiyalar beradi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Ushbu maqolada asosan quyidagi tadqiqot metodlaridan foydalanildi. Regressiya tahlili asosida investitsiya, bandlik va yashash darajasi o'zgarishining barqaror rivojlanish indeksiga ta'sirini baholash uchun foydalanildi. Panel ma'lumotlar modeli yordamida esa hududlararo farqlarni aniqlash va vaqt bo'yicha dinamik o'zgarishlarni tahlil qilish uchun ajratib olindi. Korrelatsion tahlil esa indikatorlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlashda foydalanildi. Faktor tahlili metodi orqali hududiy rivojlanishga ta'sir qiluvchi ichki va tashqi omillarni identifikatsiya qilishda foydalanildi.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

Tadqiqot natijalari Qashqadaryo viloyati iqtisodiyotining hududiy barqaror rivojlanish indikatorlarini batafsil tahlil qilish imkonini berdi. Panel ma'lumotlar va ekonometrik modellashtirish orqali har bir indikatorning rivojlanish indeksiga ta'siri aniqlanadi.

Investitsiya hajmi (I). Model natijalariga ko'ra, investitsiya hajmi hududiy rivojlanish indeksiga eng katta ijobiy ta'sir ko'rsatadigan omil sifatida aniqlangan.

Panel regressiya natijalariga qaraganda, investitsiya hajmi 1% oshsa, barqaror rivojlanish indeksi o'rtacha 0,45% ga oshadi. Hududlar tahlilida, shahar va qishloq hududlarida investitsiya jalb qilish darajasi farqlanadi. Shahar markazlarida investitsiyalar yuqori bo'lsa, chekka tumanlarda pastligi hududiy tafovutlarni kuchaytiradi. Shu bilan birga, Qashqadaryo viloyatidagi xususiy sektor va sanoat investitsiyalari barqaror o'sish uchun strategik ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi.

Bandlik darajasi (E). Bandlik darajasi hududiy rivojlanish indeksiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Model natijasida, bandlik darajasi 1% oshishi rivojlanish indeksini 0,32% ga oshiradi. Hududlararo tahlil shuni ko'rsatdiki, ish o'rinlari ko'proq bo'lgan tumanlar iqtisodiy barqarorlik darajasida yuqori ko'rsatkichga ega. Qashqadaryo viloyatida ayrim tumanlarda ish bilan ta'minlangan aholi ulushi pastligi iqtisodiy rivojlanishning sekinlashishiga sabab bo'lmoqda. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, bandlikni oshirish, xususan qishloq va chekka hududlarda ish o'rinlarini yaratish, mintaqaviy barqarorlikni sezilarli darajada kuchaytiradi.

Yashash darajasi (L). O'rtacha daromad, uy-joy sharoiti va boshqa ijtimoiy ko'rsatkichlar hisobga olinganida, yashash darajasi 1% ga oshsa, barqaror rivojlanish indeksi 0,28% ga o'sadi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, aholining iqtisodiy farovonligi va yashash sharoitlari hududiy rivojlanish uchun muhim ijtimoiy indikator sifatida xizmat qiladi. Ayniqsa, daromad va yashash sharoitlarining hududlararo farqlari mintaqaviy iqtisodiy barqarorlikni belgilovchi asosiy omil hisoblanadi.

Hududiy resurslar samaradorligi (R). Hududiy resurslar – tabiiy va inson resurslarining samarali ishlatilishi, barqaror rivojlanish indeksiga 1% o'sishida 0,21% ga ta'sir qiladi. Resurslardan samarali foydalanilmagan hududlar iqtisodiy o'sishda orqada qoladi. Shu sababli, ekologik barqarorlik va yashil iqtisodiyot tamoyillarini hisobga olish hududiy rivojlanish strategiyasida muhim ahamiyatga ega. Qashqadaryo viloyatida hududlararo iqtisodiy tafovutlar mavjudligini tasdiqlaydi. Shahar hududlari investitsiya, bandlik va yashash darajasi bo'yicha yuqori ko'rsatkichga ega bo'lsa, qishloq va chekka hududlar pastroq ko'rsatkichlarni ko'rsatadi.

Bu natija hududiy siyosatni takomillashtirish va investitsiya, bandlik va ijtimoiy yordamni maqsadli tarzda taqsimlash zaruratini ko'rsatadi. Econometrik model natijasida, yuqoridagi indikatorlarning umumiy ta'siri orqali Qashqadaryo viloyatining barqaror rivojlanish indeksi aniqlanadi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, hududiy siyosatni shakllantirishda integratsiyalashgan yondashuv, ya'ni investitsiya, bandlik, yashash darajasi va resurs samaradorligini birlashtirish, hududiy barqaror rivojlanishning samaradorligini oshiradi.

1-jadval

Hududlar ijtimoiy-iqtisodiy tarmoqlarini barqaror rivojlantirish metodologiyasini asosiy komponentlari

Tarmoq	Barqaror rivojlanish metodologiyasi	Asosiy ko'rsatkichlar	Asbob-uskunalar & texnologiyalar
Ta'lim	– Raqamli o'qitish & masofaviy platformalar joriy etish – Inklyuziv va teng huquqli ta'lim imkoniyatlarini yaratish	Qamrov (%), o'qituvchi/o'quvchi nisbati, CSI (%)	LMS, virtual sinflar, AI-modellashtirish tizimlari
Sog'liqni saqlash	– Telemeditsina va e-salomatlik xizmatlarini kengaytirish – Preventiv sog'liqni targ'ib qilish	Qamrov, kutish vaqti (min), salomatlik indeklari	Telemedicina platformalari, IoT sog'liq sensori, EMR
Infratuzilma	– "Yashil" transport va energetika yechimlari – Raqamli shahar (Smart City) loyihalari	Yo'l holati %, elektr to'qimi uzluksizligi, CO ₂ tons	GIS, smart-grid, qayta tiklanuvchi energiya qurilmalari
Xizmatlar	– One-Stop-Shop elektron markazlari – Plastik buyurtma va logistika optimallashtirish	Xizmat qamrovi %, onlayn tranzaksiya %, NPS	CRM, ERP, blockchain-monitoring
Kichik biznes/SME	– Inkubator va klaster yondashuv – Moliyaviy inkluziya va kredit qo'llab-quvvatlash	Yangi ish o'rinlari, SME soni, kredit qoplamasi	Biznes inkubator, moliyaviy platformalar
Qishloq xo'jaligi	– Barqaror agrar texnologiyalar – Raqamli agro-monitoring va suv resurslarini boshqarish	Hosildorlik (t/ga), suv tejamkorlik %, bio-sertifikat	Drones, IoT tuproq sensori, agronomik GIS

1-jadval barqaror rivojlanish metodologiyalari, ularga tegishli asosiy ko'rsatkichlar hamda qo'llanilayotgan asbob-uskuna va texnologiyalarni olti turdagi tarmoqlar bo'yicha tizimli tarzda ko'rsatadi. Endi har bir tarmoq bo'yicha tahlil va umumiy xulosalarga to'xtalamiz.

Ta'lim metodologiyasi bo'yicha, raqamli o'qitish va masofaviy platformalarni joriy etish va inklyuziv va teng huquqli ta'lim imkoniyatlarini yaratishdan iborat. Raqamli va inklyuziv metodlar o'rtasidagi uyg'unlik ta'lim sifatini va qamrovini sezilarli oshiradi. AI-modellashtirish tizimlari o'quvchilarning individual zaif tomonlarini aniqlashda yordam beradi, virtual sinflar esa chekka zonasidagi maktablarda ham samarali dars o'tkazishni ta'minlaydi.

Sog'liqni saqlash metodologiyasi bo'yicha, telemeditsina va e-salomatlik xizmatlarini kengaytirish va preventiv sog'liqni targ'ib qilish kiradi. Asosiy ko'rsatkichlarga, qamrov – aholining telemeditsina xizmatlaridan foydalanuvchi %, kutish vaqti (min) – tibbiy xizmat ko'rsatish tezligi va salomatlik indeksleri – bemorlarning sog'liq holati statistik ko'rsatkichlari. Asbob-uskunalar & texnologiyalarga, telemeditsina platformalari (video-konsultatsiya, chat-bot), IoT sog'liq sensori (harorat, qon bosimi, glyukoza) va EMR (Electronic Medical Records) Telemeditsina xizmatlari ayniqsa chekka hududlar uchun muhim bo'lib, kutish vaqtini qisqartiradi va birlamchi tibbiy yordamni onlayn shaklda kengaytiradi. IoT sensorlar profilaktika va monitoringni doimiy qilgani uchun salomatlik indeksleri yaxshilanadi.

GIS va smart-grid texnologiyalari transport va energiya sohalarida real vaqtda monitoringni yo'lga qo'yadi, bu yo'l holati va elektr uzluksizligini optimallashtiradi. Qayta tiklanuvchi energiya manbalari CO₂ emisiyalarini sezilarli kamaytiradi.

Har bir tarmoqda raqamli va "yashil" texnologiyalar uyg'un ishlatilgan, bu barqaror rivojlanishning asosi hisoblanadi. Ko'rsatkichlar uyg'unligi: Qamrov, samaradorlik va sifat indeksleri – umumiy modellashtirish mezonlari bo'lib, turli sohalarda integratsiyalashgan metodologiyani modellashtirishga imkon beradi. Texnologik infratuzilma: GIS, IoT va AI platformalari barcha tarmoqlarda markaziy rol o'ynaydi. Ularni integratsiyalashgan ravishda boshqarish — barqaror rivojlanishni tezlashtiradi. Ijtimoiy-iqtisodiy ta'sir: Inklyuziv ta'lim, telemeditsina, moliyaviy inkluziya va jamoatchilik nazorati metodlari barqarorlikka ijtimoiy aspektni kuchaytiradi.

Tadqiqotimizda, tarmoqlararo pilot-loyihalar yo'lga qo'yib, "smart city" konsepsiyasi doirasida ham ta'lim, sog'liqni saqlash va infratuzilmani bir holatda boshqarish kiradi.

Barcha sohalarda, ma'lumot almashish platformalari (Data Lake) yaratish, analitik panel (dashboard) orqali real-vaqt monitoring va jamoatchilik va xususiy sektor hamkorligi (PPP-loyihalar)ni kuchaytirish orqali resurslarni kengroq jalb etish kiradi. Bu tahlil jadvaldagi har bir tarmoqning barqaror rivojlanish strategiyasini aniqroq anglash va amaliyotda monitoringni takomillashtirishga xizmat qiladi.

- Har bir tarmoq uchun barqaror rivojlanish metodologiyasi uning ijtimoiy, iqtisodiy va ekologik afzalliklarini hisobga olgan holda ishlab chiqiladi.

- Asosiy ko'rsatkichlar (KPI) orqali monitoring olib borilib, ma'lumotga asoslangan qarorlar qabul qilinadi.

- Raqamli va "yashil" texnologiyalar integratsiyasi xizmat ko'rsatish va ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtiradi hamda resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi. Natijalarga ko'ra, investitsiya hajmi hududiy barqaror rivojlanishga eng sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadigan omil sifatida aniqlangan. Bu Akmayeva (2020) va Khasanov (2022) tadqiqotlari bilan uyg'un keladi.

Hududga jalb qilingan investitsiyalar nafaqat iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi, balki ish o'rinlarini yaratish va hududiy resurslardan samarali foydalanishni ham ta'minlaydi. Shu bilan birga, tahlil shuni ko'rsatadiki, investitsiyalarni markazlashtirmasdan, qishloq va chekka hududlarga yo'naltirish hududlararo tafovutlarni kamaytiradi.

Bandlik darajasi va yashash sharoiti hududiy iqtisodiy barqarorlikka sezilarli hissa qo'shadi. Tursunov va Sobirov tadqiqotlarida ham bandlik va ijtimoiy farovonlik hududiy rivojlanish uchun muhim indikator sifatida ko'rsatilib, ish o'rinlari yaratish va daromadni oshirish strategiyalari hududiy siyosatda asosiy o'rin tutadi. Qashqadaryo viloyatida tumanlararo farqlar mavjudligi, bandlikni oshirish va yashash sharoitini yaxshilashning hududiy siyosat uchun ustuvor vazifa ekanligini tasdiqlaydi. Hududiy resurslardan samarali foydalanish barqaror rivojlanishga ijobiy ta'sir qiladi. Mirzoev ta'kidlaganidek, yashil iqtisodiyot va ekologik barqarorlik tamoyillarini hisobga olgan holda resurslarni boshqarish hududiy iqtisodiyotning uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlaydi. Tadqiqot natijalari ko'rsatdiki, ekologik barqarorlikni hisobga olgan investitsiya va ishlab chiqarish loyihalari nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki aholining ijtimoiy farovonligini ham

yaxshilaydi. Taklif etilgan econometrik model hududiy siyosatni shakllantirishda amaliy vosita sifatida samarali ekanligi aniqlangan.

Model indikatorlar — investitsiya, bandlik, yashash darajasi va resurs samaradorligini birlashtirgan holda, hududiy rivojlanishning real potensialini aniqlash imkonini beradi.

Scenario tahlili orqali turli siyosiy va investitsion strategiyalarning hududiy rivojlanishga ta'siri prognoz qilinadi, bu esa strategik rejalashtirish uchun muhimdir.

Shu bilan birga, Qashqadaryo viloyatining o'ziga xos iqtisodiy va ijtimoiy xususiyatlari hududiy siyosatni mintaqaviy sharoitga moslashtirish zaruratini ko'rsatadi. Hududlararo tafovutlarni kamaytirish uchun investitsiyalarni qishloq va chekka hududlarga yo'naltirish kerak. Bandlikni oshirish va ish o'rinlarini yaratishga yo'naltirilgan siyosatni kuchaytirish lozim. Yashash darajasini yaxshilash orqali ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash kerak. Resurslardan samarali foydalanish va yashil iqtisodiyot tamoyillarini qo'llash mumkin. Panel ma'lumotlar va econometrik modellar yordamida hududiy siyosatni doimiy monitoring qilish.

Muhokama shuni ko'rsatadiki, Qashqadaryo viloyatida barqaror rivojlanishning samarali strategiyasini ishlab chiqishda investitsiya, bandlik, yashash darajasi va resurs samaradorligini integratsiyalashgan holda boshqarish muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, hududiy siyosatni shakllantirishda hududlararo tafovutlarni hisobga olish va yashil iqtisodiyot tamoyillarini qo'llash iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Xulosa va takliflar.

Tadqiqot natijalari ko'rsatdiki, Qashqadaryo viloyatining barqaror iqtisodiy rivojlanishi bir nechta asosiy indikatorlar bilan belgilanadi: investitsiya, bandlik darajasi, yashash darajasi va hududiy resurslar samaradorligi. Ushbu indikatorlarning o'zaro bog'liqligi hududiy rivojlanishning samaradorligini aniqlashda muhim ahamiyatga ega. Panel ma'lumotlar va econometrik modellashtirish orqali har bir indikatorning barqaror rivojlanish indeksiga ta'siri aniqlanib, quyidagilar kuzatildi:

- 1% investitsiya o'sishi rivojlanish indeksini 0,45% ga oshiradi;
- 1% bandlik darajasi o'sishi rivojlanish indeksini 0,32% ga oshiradi;
- 1% yashash darajasi o'sishi rivojlanish indeksini 0,28% ga oshiradi;
- 1% hududiy resurslar samaradorligi o'sishi rivojlanish indeksini 0,21% ga oshiradi.

Hududlararo tafovutlar mavjudligi Qashqadaryo viloyatida iqtisodiy barqarorlikni shakllantirishda qishloq va chekka hududlarga alohida e'tibor berishni talab qiladi. Integratsiyalashgan yondashuv — investitsiya, bandlik, yashash darajasi va resurs samaradorligini birlashtirib boshqarish — hududiy barqaror rivojlanish strategiyasini shakllantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi.

Barqaror rivojlanishning ekologik komponenti, ya'ni yashil iqtisodiyot tamoyillari hisobga olingan holda hududiy siyosatni ishlab chiqish hududning uzoq muddatli iqtisodiy va ijtimoiy barqarorligini ta'minlaydi. Hududlararo tafovutlarni kamaytirish va iqtisodiy barqarorlikni oshirish uchun investitsiyalarni qishloq va chekka hududlarga yo'naltirish, xususiyl sektorini rivojlantirish va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash. Bandlikni oshirish: Ish o'rinlarini yaratish, malakali mehnat resurslarini jalb qilish va mehnat bozorini diversifikatsiya qilish orqali hududiy bandlik darajasini oshirish.

Aholining daromad darajasini oshirish, uy-joy va ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirish, sog'liqni saqlash va ta'lim sohalariga sarmoya kiritish orqali ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash. Resurslarni samarali boshqarish: Hududiy resurslardan samarali foydalanish, ekologik barqarorlikni hisobga olgan holda ishlab chiqarish va yashil iqtisodiyot tamoyillarini tatbiq etish. Panel ma'lumotlar va ekonometrik modellar yordamida hududiy rivojlanishni doimiy monitoring qilish, indikatorlarning o'zaro bog'liqligini aniqlash va barqaror rivojlanish strategiyalarini prognoz qilish. Tadqiqot natijalari asosida hududiy siyosat va strategiyalarni ishlab chiqish, investitsiya, bandlik, yashash darajasi va resurs samaradorligini integratsiyalashgan yondashuv bilan boshqarish.

Adabiyotlar/Jumepamypa/References:

- Akmayeva R.I. (2020). Hududiy iqtisodiy rivojlanish va investitsiya samaradorligi. Toshkent: Iqtisodiyot va moliya nashriyoti.*
- Ergashev N.S. (2019). Ekonometrik baholash va mintaqaviy investitsiya strategiyalari. Toshkent: Hududiy iqtisodiyot nashriyoti.*
- Khasanov D.M. (2022). Investitsiya, ishlab chiqarish va mintaqaviy rivojlanish: ekonometrik yondashuv. Toshkent: Innovatsion iqtisodiyot nashriyoti.*
- Mirzoev F.T. (2021). Mintaqaviy barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyot. Toshkent: Ekologiya va iqtisodiyot nashriyoti.*
- Qodirov F.E. (2024a) Hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining ekonometrik tahlili. Xorazm Ma'mun akademiyasi axborotnomasi. ISSN 2091-573X 2024-5/2*
- Qodirov F.E. (2024b) Hududning ijtimoiy-iqtisodiy holatini vaziyatli tahlil qilish hamda prognoz qilish sxemasi. "Agro ilm" ilmiy-amaliy jurnali № 3-son [100], ISSN 2091-5616*
- Qodirov F.E. (2024c) Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda har bir hududning o'ziga xos xususiyatlari. Aktuar moliya va buxgalteriya hisobi ilmiy jurnal, 4(09), 178-183.*
- Shakirov B.S. (2019). Ekonometrik usullar yordamida hududiy rivojlanish modellari. Toshkent: Ilmiy nashriyot.*
- Sobirov R.A. (2020). Barqaror rivojlanish va hududiy siyosat. Toshkent: Davlat iqtisodiyoti nashriyoti.*
- Tursunov A.Q. (2018). Hududlararo iqtisodiy farqlar va bandlik masalalari. Samarqand: Iqtisodiy tadqiqotlar markazi nashriyoti.*